

บทที่ 3

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความแตกต่างในความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียน

ก. ปัจจัยด้านประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดปัจจัยทางประชากรที่นำมาศึกษา 2 ปัจจัยด้วยกันคือ

1. เพศของนักเรียน
2. สถานภาพสมรสของบิดามารดาของนักเรียน

1. เพศของนักเรียน

จากการศึกษาเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนหญิงเป็นกลุ่มที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนชายเล็กน้อย โดยที่นักเรียนหญิงได้คะแนนเฉลี่ย 21.8 คะแนน และนักเรียนชายได้คะแนนเฉลี่ย 19.9 คะแนน เมื่อทดสอบทางสถิติโดยพิจารณาจากค่า t ในตารางพบว่า ความรู้ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า "เพศของนักเรียนน่าจะมีผลทำให้เกิดความแตกต่างในความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียน" ผลจากตารางนี้สอดคล้องกับการวิจัยของศุภวัฑฒ์ เจริญการ ที่พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีความรู้เรื่องการเพิ่มประชากรของประเทศไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเพศหญิงมีความรู้เรื่องการเพิ่มประชากรของประเทศไทยสูงกว่าเพศชาย¹ (ดูตารางที่ 1)

---

¹ศุภวัฑฒ์ เจริญการ, "ความรู้และเจตคติของนักเรียนที่เรียนและไม่ได้อ่านวิชาประชากรศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการเพิ่มประชากรของประเทศไทย," หน้า 101.

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนจำแนกตามเพศของนักเรียน

เพศ	ความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษา					
	N	$\bar{X}$	S.D.	T-VALUE	df.	2-TAIL PROB
ชาย	349	19.93	8.53	-3.13	756	0.00*
หญิง	409	21.81	7.97			
รวม	758					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. สถานภาพสมรสของบิดามารดาของนักเรียน

จากการศึกษาเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาระหว่างนักเรียนที่บิดามารดามีสถานภาพสมรสต่างกัน จากตารางที่ 2 พบว่า เมื่อดูจากคะแนนเฉลี่ยจะเห็นได้ว่าความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนแตกต่างกันตามสถานภาพสมรสของบิดามารดา กล่าวคือ นักเรียนที่บิดามารดามีสถานภาพสมรสหย่าร้าง, หม้าย เป็นกลุ่มที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด (21.3 คะแนน) รองลงมาได้แก่ นักเรียนที่บิดามารดามีสถานภาพสมรสอยู่ร่วมกัน (21.0 คะแนน) และนักเรียนที่บิดามารดามีสถานภาพสมรสแยกกันอยู่ (19.4 คะแนน) ตามลำดับ แต่เมื่อดูค่าสถิติโดยพิจารณาจากค่า F ในตารางพบว่านักเรียนที่บิดามารดามีสถานภาพสมรสต่างกัน จะมีความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จึงไม่อาจยอมรับสมมุติฐานที่ว่า "สถานภาพสมรสของบิดามารดาของนักเรียนน่าจะมีผลทำให้เกิดความแตกต่างในความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียน" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความรู้ด้านประชากรศึกษาของนักเรียนในปัจจุบันส่วนใหญ่ได้รับความรู้มาจากที่เรียนในโรงเรียน ครู, อาจารย์ (ดูตารางที่ 25 และ 26 ในภาคผนวก ข.) มากกว่าที่จะได้รับความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาจากบิดามารดา (ดูตารางที่ 26 ในภาคผนวก ข.) ดังนั้นถึงแม้ว่าสถานภาพสมรสของบิดามารดาจะต่างกันก็ไม่มียุทธผลต่อความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนจำแนกตาม
สถานภาพสมรสของบิดามารดา

สถานภาพ สมรสของบิดามารดา	ความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษา				
	N	$\bar{X}$	df.	F-RATIO	F
สมรส (อยู่รวมกัน)	636	20.98	2	0.55	0.58
แยกกันอยู่	26	19.38	748		
หย่าร้าง, หม้าย	90	21.31			
รวม	752		750		

ข. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดปัจจัยทางเศรษฐกิจที่จะนำมาศึกษา 2 ปัจจัยด้วยกัน คือ

1. อาชีพบิดาและมารดาของนักเรียน
2. รายได้ของบิดาและมารดาของนักเรียน

1.1 อาชีพบิดาของนักเรียน

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ปรากฏว่า นักเรียนส่วนใหญ่ (30.8%) บิดามีอาชีพทำงานให้ตัวเองไม่มีลูกจ้าง เช่น ค้าขายที่ไม่มีลูกจ้าง, ชาวนา, ขับรถแท็กซี่ (ดูตารางที่ 3) และจากการศึกษาเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาระหว่างนักเรียนที่บิดามีอาชีพต่างกัน กล่าวคือ เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยจะเห็นได้ว่า ความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนแตกต่างกันตามอาชีพบิดาของนักเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่บิดามีอาชีพทำงานให้ตัวเอง แต่มีลูกจ้าง เป็นกลุ่มที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด (22.1 คะแนน) และนักเรียนที่บิดามีอาชีพรับจ้าง, กรรมกร เป็นกลุ่มที่ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำสุด (20.0 คะแนน) แต่เมื่อพิจารณาค่า F ในตารางพบว่า ไม่อาจจะยอมรับสมมุติฐานที่ว่า "อาชีพบิดาของนักเรียนน่าจะมีผลทำให้เกิดความแตกต่างในความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียน" กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ นักเรียนที่บิดามีอาชีพต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (ดูตารางที่ 4) ซึ่งผลดังกล่าว

สอดคล้องกับการวิจัยของ หวี ภูพัฒน์วิบูลย์ ที่พบว่า นักเรียนที่มีผู้ปกครองซึ่งมีอาชีพต่างกันที่เรียน หลักสูตร พ.ศ. 2521 และ 2503 มีความรู้ต่อปัญหาประชากรไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05¹ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของจิรวรรณ คีศรี ที่พบว่าอาชีพบิดาและมารดาไม่ทำให้ความรู้และความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05²

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามอาชีพหลักของบิดา

อาชีพหลักของบิดา	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียนคิดเป็นร้อยละ
ลูกจ้างทำงานให้กับสถานที่ราชการ	136	18.6
ลูกจ้างทำงานให้กับรัฐวิสาหกิจ, บริษัท, ฐาน	124	16.9
รับจ้าง, กรรมกร	86	11.7
ทำงานให้ตัวเองไม่มีลูกจ้าง	226	30.8
ทำงานให้ตัวเองมีลูกจ้าง	136	18.6
ว่างงาน	25	3.4
รวม	733	100.0

¹หวี ภูพัฒน์วิบูลย์, "ความรู้และความตระหนักที่มีต่อปัญหาประชากรของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร," หน้า 64.

²จิรวรรณ คีศรี, "ความรู้และความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับเนื้อหาประชากรศึกษา," หน้า ก.

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนจำแนกตามอาชีพบิดา

อาชีพบิดา	ความรู้	ความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษา				
		N	$\bar{X}$	df.	F-RATIO	F
รับจ้างทำงานให้กับสถานที่ราชการ ถูกจ้างทำงานให้รัฐวิสาหกิจ, บริษัท รับจ้าง, กรรมกร ทำงานให้ตัวเองไม่มีลูกจ้าง ทำงานให้ตัวเองมีลูกจ้าง ว่างงาน		136	20.84	5	0.84	0.52
		124	21.45	726		
		86	20.01			
		226	20.80			
		136	22.13			
รวม		733	-	731		

1.2 อาชีพมารดาของนักเรียน

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่ (29.9%) มารดามีอาชีพทำงานให้ตัวเองไม่มีลูกจ้าง (ดูตารางที่ 5) และจากการศึกษาเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษา ระหว่างนักเรียนที่มารดามีอาชีพต่างกันด้วย พบว่า นักเรียนที่มารดามีอาชีพทำงานให้ตัวเองและมีลูกจ้าง เช่น ตำรวจที่มีลูกจ้าง, ชาวนาที่เป็นเจ้าของนาและมีลูกจ้างทำนา เป็นกลุ่มที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด (22.6 คะแนน) และนักเรียนที่มารดามีอาชีพรับจ้าง, กรรมกร เป็นกลุ่มที่ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำสุด (19.6 คะแนน) เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยในตารางจะเห็นได้ว่าความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนแตกต่างกันตามอาชีพมารดาของนักเรียนแต่เมื่อทดสอบทางสถิติโดยพิจารณาจากค่า F ในตารางพบว่า นักเรียนที่มารดามีอาชีพต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (ดูตารางที่ 6) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า "อาชีพมารดาของนักเรียนน่าจะมีผลทำให้เกิดความแตกต่างในความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียน การที่ทั้งอาชีพของบิดาและมารดาไม่ได้อิทธิพลให้เกิดความแตกต่างในระดับความรู้ทาง -

ประชากรศึกษาของนักเรียนเหล่านั้น อาจจะเป็นด้วยเหตุที่ได้สันนิษฐานไว้ในตอนต้นว่า ส่วนใหญ่ นักเรียนได้ความรู้จากครูและโรงเรียนมากกว่าจากทางบิดามารดา ดังนั้นหากเปรียบเทียบกับ ตัวแปรดังกล่าว อาชีพของบิดามารดาอาจไม่มีผลกระทบโดยตรง นอกจากนี้ในตารางดังกล่าวไม่มีการควบคุมตัวแปรภายนอกบางตัวที่มีอิทธิพลต่อความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาด้วย เช่น เพศของนักเรียน ระดับการศึกษาของมารดา

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามอาชีพหลักของมารดา

อาชีพหลักของมารดา	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียนคิดเป็นร้อยละ
ลูกจ้างทำงานให้กับสถานที่ราชการ	64	9.2
ลูกจ้างทำงานให้รัฐวิสาหกิจ, บริษัท ร้าน รับจ้าง, กรรมกร	34	4.9
ทำงานให้ตัวเองไม่มีลูกจ้าง	45	6.5
ทำงานให้ตัวเองมีลูกจ้าง	208	29.9
ว่างงาน	80	11.5
	264	37.9
รวม	695	100.0

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนจำแนกตามอาชีพมารดา

อาชีพมารดา	ความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษา				
	N	$\bar{X}$	df.	F-RATIO	F
ถูกจ้างทำงานในสถานที่ราชการ	64	19.64	5	1.55	0.17
ถูกจ้างทำงานในรัฐวิสาหกิจ, บริษัท ร้าน	34	19.79	688		
รับจ้าง, กรรมกร	45	19.56			
ทำงานให้ตัวเองไม่มีถูกจ้าง	208	20.72			
ทำงานให้ตัวเองมีถูกจ้าง ว่างงาน	80	22.59			
	264	21.56			
รวม	695	-	693		

2.1 รายได้ของบิดาของนักเรียน

นักเรียนที่ตกเป็นตัวอย่างส่วนใหญ่ (53.4%) บิดามีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท (ดูตารางที่ 7) และจากการศึกษาเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาระหว่างนักเรียนที่บิดามีรายได้ต่างกันเมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยในตารางจะเห็นได้ว่าความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนแตกต่างกันตามรายได้บิดาของนักเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่บิดามีรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาทต่อเดือน เป็นกลุ่มที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด (22.0 คะแนน) และนักเรียนที่บิดามีรายได้ 10,001-20,000 บาทต่อเดือน เป็นกลุ่มที่ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำสุด (19.4 คะแนน) แต่เมื่อทดสอบทางสถิติโดยพิจารณาจากค่า F ในตารางพบว่า นักเรียนที่บิดามีรายได้ต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (ดูตารางที่ 8) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจิรวรรณ คีศรี ที่พบว่า รายได้ของครอบครัวไม่ทำให้ความรู้เกี่ยวกับ

เนื้อหาประชากรศึกษาของนักศึกษาพยาบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05¹ ทั้งนี้อาจเป็น
 ภัยเหตุผลอย่างเกี่ยวกับอาชีพของบิดาที่ต่างกันที่ไม่มีผลทำให้นักเรียนมีความรู้ทางด้านประชากร
 ศึกษาต่างกัน ในทำนองเดียวกันผู้วิจัยจึงเชื่อว่ารายได้ของบิดาจึงไม่มีอิทธิพลโดยตรงต่อความรู้
 เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียน

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามรายได้รวมทุกประเภทของบิดา

รายได้รวมทุกประเภทของบิดาคือเดือน	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียนคิดเป็นร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	281	53.4
5,001 - 10,000 บาท	197	37.5
10,001- 20,000 บาท	31	5.9
20,001- 30,000 บาท	9	1.7
30,001- 90,000 บาท	8	1.5
รวม	526	100.0

¹จิรวรรณ คีศรี, "ความรู้และความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรีใน
 มหาวิทยาลัยเกี่ยวกับเนื้อหาประชากรศึกษา," หน้า ก.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนจำแนกตาม รายได้บิดาค่าต่อเดือน

ความรู้ รายได้บิดาค่าต่อเดือน	ความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษา				
	N	$\bar{X}$	df.	F-RATIO	F
ต่ำกว่า 5,000 บาท	281	21.28	4	1.00	0.41
5,001 - 10,000 บาท	197	22.04	521		
10,001 - 20,000 บาท	31	19.35			
20,001 - 30,000 บาท	9	20.67			
30,001 - 90,000 บาท	8	19.43			
รวม	526	-	525		

2.2 รายได้ของมารดาของนักเรียน

ผลจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ (78.1%) มารดามีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน (ดูตารางที่ 9) และจากการศึกษาเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษา ระหว่างนักเรียนที่มารดามีรายได้ต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มารดามีรายได้ระหว่าง 30,001-90,000 บาท เป็นกลุ่มที่ไต่คะแนนเฉลี่ยสูงสุด (22.0 คะแนน) และนักเรียนที่มารดามีรายได้ 10,001-20,000 บาท เป็นกลุ่มที่ไต่คะแนนเฉลี่ยต่ำสุด (17.3 คะแนน) เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยจะเห็นได้ว่าความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนแตกต่างกันตามรายได้มารดาของนักเรียน แต่เมื่อทดสอบทางสถิติโดยพิจารณาค่า F ในตารางพบว่า นักเรียนที่มารดามีรายได้ต่างกัน จะมีความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตาม สมมุติฐานที่ว่า "รายได้ของมารดาของนักเรียนน่าจะมีผลทำให้เกิดความแตกต่างในความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียน" (ดูตารางที่ 10)

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามรายได้รวมทุกประเภทของมารดา

รายได้รวมทุกประเภทของมารดาต่อเดือน	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียนคิดเป็นร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	261	78.1
5,001 - 10,000 บาท	57	17.1
10,001 - 20,000 บาท	7	2.1
20,001 - 30,000 บาท	7	2.1
30,001 - 90,000 บาท	2	0.6
รวม	334	100.0

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนจำแนกตามรายได้มารดาต่อเดือน

ความรู้ รายได้มารดาต่อเดือน	ความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษา				
	N	$\bar{X}$	df.	F-RATIO	F
ต่ำกว่า 5,000 บาท	261	21.74	4	1.07	0.37
5,001 - 10,000 บาท	57	20.02	329		
10,001 - 20,000 บาท	7	17.29			
20,001 - 30,000 บาท	7	17.86			
30,001 - 90,000 บาท	2	22.00			
รวม	334	-	333		

ค. ปัจจัยทางสังคม

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดปัจจัยทางสังคมที่จะนำมาศึกษา 2 ปัจจัยด้วยกัน คือ

1. ระดับการศึกษาของบิดาและมารดาของนักเรียน
2. ประเภทของที่พักอาศัยของนักเรียนขณะที่กำลังศึกษาอยู่

1.1 ระดับการศึกษาของบิดาของนักเรียน

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ (46.7%) บิดามีระดับการศึกษาสูงสุดคือ จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4- ป.7 หรือ ม.1-ม.3 เดิม (ดูตารางที่ 11) และจากการศึกษาเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาระหว่างนักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่านักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป เป็นกลุ่มที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด (24.4 คะแนน) และนักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษา ม.7-ม.8 เดิม หรือ ม.ศ.4-ม.ศ.5 หรือเทียบเท่า เป็นกลุ่มที่ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำสุด (19.0 คะแนน) เมื่อทดสอบทางสถิติโดยพิจารณาจากค่า F ในตารางพบว่านักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (ดูตารางที่ 12) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า "ระดับการศึกษาของบิดาของนักเรียนน่าจะมีผลทำให้เกิดความแตกต่างในความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียน" และสอดคล้องกับการวิจัยของโกวิท กระจ่าง ที่พบว่านักเรียนที่บิดาได้รับการศึกษาระดับสูงสุดต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนต่างกัน¹ ($p < 0.05$) ผลที่ได้ตรงกับสมมุติฐานอาจเป็นเพราะบิดาที่มีการศึกษาสูงอาจจะมีความเข้าใจในเรื่องราวต่าง ๆ ได้ถูกต้องกว่าบิดาที่มีการศึกษาต่ำ ถึงแม้ว่าบิดาจะไม่มีเวลาในการให้ความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาแก่บุตร แต่บิดาก็รู้ว่าควรส่งเสริมการเรียนรู้ อย่างไรก็ตามอย่างไรให้แก่บุตร ฉะนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้และอาชีพแล้วการศึกษาอาจมีผลกระทบต่อความรู้ของนักเรียนที่จะทำให้เกิดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

---

¹โกวิท กระจ่าง, "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาประชากรศึกษาของนักเรียนที่มีภูมิลำเนา เศรษฐกิจและสังคมต่างกันว่า เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ในกรุงเทพมหานคร," หน้า ช.

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุดของบิดา

ระดับการศึกษา	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียนคิดเป็นร้อยละ
ไม่ได้เรียน	20	3.4
ต่ำกว่า ป.4	18	3.0
ป.4-ป.7 หรือ ม.1-ม.3 เกิม	279	46.7
ม.4-ม.6 เกิม หรือ ม.ศ.1-ม.ศ.3	98	16.4
ม.7-ม.8 เกิม หรือ ม.ศ.4-ม.ศ.5		
หรือเทียบเท่า	59	9.9
ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	54	9.0
ปริญญาตรีขึ้นไป	69	11.6
รวม	597	100.0

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนจำแนกตามการศึกษาบิดา

ความรู้ ระดับการศึกษาบิดา	ความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษา				
	N	$\bar{X}$	df.	F-RATIO	F
ไม่ได้เรียน	20	20.70	6	2.34	0.03*
ต่ำกว่า ป.4	8	22.83	590		
ป.4-ป.7หรือม.1-ม.3 เกิม	279	20.86			
ม.4-ม.6เกิม หรือม.ศ.1-ม.ศ.3	98	21.01			
ม.7-ม.8เกิมหรือ ม.ศ.4-ม.ศ.5					
หรือเทียบเท่า	59	19.03			
ต่ำกว่าปริญญาตรี	54	21.72			
ปริญญาตรีขึ้นไป	69	24.36			
รวม	597	-	596		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.2 ระดับการศึกษาของมารดาของนักเรียน

นักเรียนที่ตกเป็นตัวอย่างส่วนใหญ่ (63.1 %) มารดามีระดับการศึกษาสูงสุด ประถมปีที่ 4- ปีที่ 7 หรือมัธยมปีที่ 1-3 เดิม (ดูตารางที่ 13) และจากการศึกษาเปรียบเทียบ ความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาระหว่างนักเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่านักเรียนที่ มารดามีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป เป็นกลุ่มที่ไต่คะแนนเฉลี่ยสูงสุด (25.6 คะแนน) และ นักเรียนที่มารดามีระดับการศึกษา ม.7-ม.8 เดิม หรือม.ศ.4-ม.ศ.5 หรือเทียบเท่า เป็นกลุ่ม ที่ไต่คะแนนเฉลี่ยต่ำสุด (19.1 คะแนน) เมื่อทดสอบทางสถิติโดยพิจารณาจากค่า χ^2 ในตาราง พบว่านักเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า "ระดับการศึกษาของมารดาของนักเรียนน่า จะมีผลทำให้เกิดความแตกต่างในความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียน" (ดูตารางที่ 14) ซึ่งข้อค้นพบนี้อาจจะอธิบายได้ด้วยเหตุผลเดียวกันกับระดับการศึกษาของบิดา

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุดของมารดา

ระดับการศึกษา	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียนคิดเป็นร้อยละ
ไม่ได้เรียน	24	4.0
ต่ำกว่า ป.4	26	4.4
ป.4-ป.7 หรือม.1-ม.3 เดิม	377	63.1
ม.4-ม.6 เดิม หรือม.ศ.1-ม.ศ.3	63	10.6
ม.7-ม.8 เดิม หรือม.ศ.4-ม.ศ.5		
หรือเทียบเท่า	38	6.4
ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	41	6.9
ปริญญาตรีขึ้นไป	28	4.7
รวม	597	100.0

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนจำแนกตาม
การศึกษามารดา

ระดับการศึกษามารดา	ความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษา				
	N	$\bar{X}$	df.	F-RATIO	F
ไม่ได้เรียน	24	20.67	6	2.27	0.04*
ต่ำกว่า ป.4	26	24.29	590		
ป.4-ป.7 หรือ ม.1-ม.3 เกิม	377	21.17			
ม.4-ม.6 เกิม หรือม.ศ.1-ม.ศ.3	63	21.37			
ม.7-ม.8 เกิม หรือม.ศ.4-ม.ศ.5					
หรือเทียบเท่า	38	19.08			
ต่ำกว่าปริญญาตรี	41	19.76			
ปริญญาตรีขึ้นไป	28	25.62			
รวม	597	-	596		

* มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

2. ประเภทที่พักอาศัยของนักเรียนขณะที่กำลังศึกษาอยู่

ผลจากการวิจัยนักเรียนส่วนใหญ่ (71.4%) อาศัยอยู่กับบิดาและหรือมารดา (ดูตารางที่ 15) และจากการศึกษาความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาระหว่างนักเรียนที่มีที่พักอาศัยต่างกัน พบว่านักเรียนที่พักอาศัยอยู่กับผู้อื่นเป็นกลุ่มที่โตคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (22.9 คะแนน) และนักเรียนที่พักอาศัยอยู่กับญาติพี่น้องเป็นกลุ่มที่โตคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด (20.6 คะแนน) เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยในตารางจะเห็นได้ว่าความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนแตกต่างกันตามประเภทของที่พักอาศัยของนักเรียนขณะที่กำลังศึกษาอยู่ แต่ค่า F ในตารางมิได้สนับสนุนสมมุติฐานที่ว่า "ประเภทของที่พักอาศัยของนักเรียนขณะที่กำลังศึกษาอยู่น่าจะมีผลทำให้เกิดความแตกต่างในความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียน" กล่าวคือ นักเรียนที่มีที่พักอาศัยขณะที่กำลังศึกษาอยู่ต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (ดูตารางที่ 16)

ซึ่งผลนี้สอดคล้องกับการวิจัยของปรียา อันตระกูล ที่พบว่านักเรียนที่มีที่พักอาศัยแตกต่างกันจะมีความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน¹ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความรู้ด้านประชากรศึกษาส่วนใหญ่ นักเรียนได้รับจากครู และวิชาที่มีประชากรศึกษาสอดแทรกอยู่ซึ่งมีบรรจุไว้ในหลักสูตรประชากรศึกษา จากตารางที่ 25 ในภาคผนวก ข. เห็นได้ว่านักเรียนจำนวน 757 คน จากนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม 758 คน ตอบว่า ได้รับความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาจากวิชาวิทยาศาสตร์ (ว 305) นักเรียน 472 คน ได้รับความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาจากวิชาโลกของเรา (ส 305) และนักเรียน 211 คน ได้รับความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาจากวิชาประชากรศึกษา (ส 061) อีกประการหนึ่ง นักเรียนส่วนใหญ่ (ดูตารางที่ 5 ในภาคผนวกข) มีภูมิลำเนาตั้งเดิมในกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นศูนย์รวมของแหล่งความรู้ ฉะนั้นนักเรียนอาจจะมีโอกาสได้รับความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาจากแหล่งอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ที่ ๆ ที่พักอาศัยอยู่ ด้วยเหตุผลดังกล่าวประเภทของที่พักอาศัยจึงไม่มีอิทธิพลต่อความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ขณะกำลังเรียน

ผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียนคิดเป็นร้อยละ
บิดาและหรือมารดา	540	71.4
ญาติพี่น้อง	189	25.0
ผู้อื่น	13	1.7
อยู่อิสระ	14	1.9
รวม	756	100.0

¹ปรียา อันตระกูล, "ความรู้และทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานครในคานเพศศึกษาและการวางแผนครอบครัว," หน้า 88.

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนจำแนกตามที่พักอาศัยขณะที่กำลังศึกษาอยู่

ที่พักอาศัยขณะศึกษา	ความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษา				
	N	$\bar{X}$	df.	F-RATIO	F
บิดาและหรือมารดา	540	20.98	3	0.49	0.69
ญาติพี่น้อง	189	20.59	752		
ผู้อื่น	13	22.92			
อยู่อิสระลำพัง	14	22.29			
รวม	756	-	755		

ง. ปัจจัยอื่น ๆ

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดปัจจัยอื่น ๆ ที่จะนำมาศึกษา 3 ปัจจัย คือ

1. ประสบการณ์เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียน
2. ความถี่ในการรับข่าวจากสื่อมวลชน
3. ประเภทของกลุ่มโรงเรียน

1. ประสบการณ์เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียน

จากการศึกษาเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาระหว่างนักเรียนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับประชากรศึกษาต่างกัน พบว่านักเรียนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับประชากรศึกษาในเรื่องต่อไปนี้คือ เคยจัดหรือร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับด้านประชากรศึกษา, เคยชมนิทรรศการเกี่ยวกับประชากรศึกษาและเคยเรียนวิชาประชากรศึกษา (ส 061) เป็นกลุ่มที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด (23.1 คะแนน) และนักเรียนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับประชากรศึกษาในเรื่องต่อไปนี้คือ เคยจัดหรือร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับด้านประชากรศึกษา หรือเคยชมนิทรรศการเกี่ยวกับประชากรศึกษา หรือเคยเรียนวิชาประชากรศึกษา (ส 061) อย่างไม่อย่างหนึ่ง เป็นกลุ่มที่ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำสุด (20.7 คะแนน)

เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยในตารางจะเห็นได้ว่าความรู้ของนักเรียนแตกต่างกันตามประสบการณ์เกี่ยวกับประชากรศึกษาที่นักเรียนได้รับ แต่เมื่อทดสอบทางสถิติโดยพิจารณาจากค่า F ในตารางพบว่านักเรียนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับประชากรศึกษาต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (ดูตารางที่ 17) ทำให้ไม่สามารถยอมรับสมมติฐานที่ว่า "นักเรียนที่มีประสบการณ์ด้านประชากรศึกษามากกว่านั้นจะมีความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษามากกว่านักเรียนที่มีประสบการณ์ในด้านประชากรศึกษาน้อยกว่า" ซึ่งผลการวิเคราะห์ครั้งนี้ได้สอดคล้องกับการวิจัยของนิวัติ กลิ่นงาม ที่พบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาประชากรศึกษาและไม่ได้เรียนวิชาประชากรศึกษามีระดับการตัดสินใจแก้ปัญหาประชากรไม่แตกต่างกัน¹ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประสบการณ์ที่เด็กเคยมียังไม่มากพอถึงระดับที่จะทำให้เกิดความแตกต่างไปมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ที่น้อยกว่าในเรื่องเหล่านี้

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนจำแนกตามประสบการณ์เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียน

ประสบการณ์เกี่ยวกับประชากรศึกษา	ความรู้	ความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษา				
		N	$\bar{X}$	df.	F-RATIO	F
ประสบการณ์ 1 อย่าง		305	20.70	2	1.71	0.18
ประสบการณ์ 2 อย่าง		212	21.14	575		
ประสบการณ์ 3 อย่าง		61	23.11			
รวม		578	-	577		

¹นิวัติ กลิ่นงาม, "การตัดสินใจแก้ปัญหาประชากรศึกษาวิทยาลัยครูส่วนกลาง," หน้า ข.

2. ความถี่ในการรับข่าวจากสื่อมวลชน

จากการศึกษาเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษานักเรียนตามความสนใจในการรับความรู้จากสื่อมวลชนต่อสัปดาห์ (แทบทุกวัน, บางวัน, ไม่สนใจเลย) สื่อมวลชนที่นำมาศึกษามีดังนี้ คือ หนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสารรายสัปดาห์ และหรือรายเดือน วิทยุ โทรทัศน์ ใบบลิวและหรือแผ่นภาพ เอกสารทางวิชาการ ไปสเตรอร์ ผลจากการวิจัยพบว่านักเรียนที่สนใจในการรับความรู้จากสื่อมวลชนดังกล่าวต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดูจากค่า χ^2 ในตารางที่ 18, 19, 20, 21, 22) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเสนอข่าวสารด้านประชากรศึกษาจากสื่อมวลชนดังกล่าวยังมีอยู่น้อยมากที่จะมีอิทธิพลทำให้เกิดความแตกต่างในระดับความรู้ด้านประชากรศึกษาของนักเรียน ผู้ที่สนใจและไม่สนใจที่จะรับฟังข่าวสาร ดังเห็นได้จากตลอดปี พ.ศ. 2525 มีข่าวสารทางด้านประชากรทั้งหมด 275 หัวข้อในจำนวนหัวข้อข่าว 13,787 หัวข้อ คิดเป็นร้อยละ 1.994¹ นอกจากนี้ความไม่แตกต่างในระดับความรู้ อาจจะเป็นผลมาจากความไม่สมบูรณ์ในแบบสอบถามซึ่งไม่ได้ถามเน้นความสนใจต่อสัปดาห์ในการรับความรู้จากสื่อมวลชนว่านักเรียนสนใจเกี่ยวกับหัวข้ออะไร หรือสนใจทุกหัวข้อ (ดูเนื้อหาในตารางวิเคราะห์หลักสูตรและรายละเอียดในแบบสอบถามในภาคผนวก ก.) ตัวอย่างเช่น ถ้าหากคำตอบของนักเรียนตอบว่าสนใจหาความรู้จากวิทยุแทบทุกวันแต่ไม่ทราบว่านักเรียนสนใจฟังสถานีอะไรและฟังเกี่ยวกับอะไร ดังนั้นความถี่ในการรับข่าวจากสื่อมวลชนจึงไม่มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

---

¹ดวงใจ เล่าเรื่องศิลป์ชัย, "การวิเคราะห์เนื้อหาของข่าวสารทางด้านประชากรที่เผยแพร่ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประชากรศึกษา ภาควิชาศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2526), หน้า 4.

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนจำแนกตาม
ความสนใจต่อสัปดาห์ในการรับความรู้จากหนังสือพิมพ์รายวัน

ความสนใจ รับความรู้จากหนังสือพิมพ์ รายวันต่อสัปดาห์	ความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษา				
	N	$\bar{X}$	df.	F-RATIO	F
แทบทุกวัน	414	21.33	2	0.94	0.39
บางวันเป็นครั้งคราว	282	20.85	698		
ไม่สนใจเลย	5	16.80			
รวม	701	-	700		

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนจำแนกตามความสนใจ
ต่อสัปดาห์ในการรับความรู้จากนิตยสารรายสัปดาห์ รายเดือน

ความสนใจ รับความรู้จาก นิตยสารรายสัปดาห์ รายเดือนต่อสัปดาห์	ความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษา				
	N	$\bar{X}$	df.	F-RATIO	F
แทบทุกวัน	49	19.84	2	1.69	0.19
บางวันเป็นครั้งคราว	572	21.38	692		
ไม่สนใจเลย	74	19.85			
รวม	695	-	694		

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนจำแนกตาม
ความสนใจต่อสื่อบันเทิงในการรับความรู้จากการฟังวิทยุ

ความสนใจ ความรู้ ต่อสื่อบันเทิงในการรับ ความรู้จากการฟังวิทยุ	ความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษา				
	N	$\bar{X}$	df.	F-RATIO	F
แทบทุกวัน	451	21.06	2	0.09	0.91
บางวันเป็นครั้งคราว	235	21.18	694		
ไม่สนใจเลย	11	20.09			
รวม	697	-	696		

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนจำแนกตาม
ความสนใจต่อสื่อบันเทิงในการรับความรู้จากการดูโทรทัศน์

ความสนใจ ความรู้ ต่อสื่อบันเทิงในการรับ ความรู้จากการดูโทรทัศน์	ความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษา				
	N	$\bar{X}$	df.	F-RATIO	F
แทบทุกวัน	527	21.17	2	0.80	0.45
บางวันเป็นครั้งคราว	161	21.04	695		
ไม่สนใจเลย	10	17.80			
รวม	698	-	697		

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนจำแนกตามความสนใจต่อสื่อบทบาทในการรับความรู้จากการอ่านใบปลิวหรือแผ่นภาพหรือเอกสารทางวิชาการ โปสเตอร์

ความสนใจต่อสื่อบทบาทในการรับความรู้จากการอ่านใบปลิวฯ	ความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษา				
	N	$\bar{X}$	df.	F-RATIO	F
แทบทุกวัน	32	19.84	2	0.97	0.38
บางวันเป็นครั้งคราว	497	21.38	691		
ไม่สนใจเลย	165	20.57			
รวม	694	-	693		

3. ประเภทของกลุ่มโรงเรียน

จากการศึกษาเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาระหว่างนักเรียนที่ศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ต่างกันจากตารางที่ 16 พบว่านักเรียนกลุ่มโรงเรียนสตรีโคกสะอาดเฉลี่ยสูงสุด (22.9 คะแนน) และนักเรียนกลุ่มโรงเรียนสหศึกษาโคกสะอาดเฉลี่ยต่ำสุด (19.3 คะแนน) เมื่อทดสอบทางสถิติโดยพิจารณาจากค่า F ในตารางพบว่า ความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนที่ศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า "กลุ่มโรงเรียน (โรงเรียนชาย, โรงเรียนสตรี, โรงเรียนสหศึกษา) น่าจะมีผลทำให้เกิดความแตกต่างในความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียน" และสอดคล้องกับการวิจัยของปรียา อันตระกูล ที่พบว่าความรู้ของนักเรียนที่เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันตามประเภทโรงเรียนชาย โรงเรียนสตรี และโรงเรียนสหศึกษา¹

¹ปรียา อันตระกูล, "ความรู้และทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานครในด้านเพศศึกษาและการวางแผนครอบครัว," หน้า 95.

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักเรียนจำแนกตาม
กลุ่มโรงเรียน

ความรู้ กลุ่มโรงเรียน	ความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษา				
	N	$\bar{X}$	df.	F-RATIO	F
โรงเรียนชาย	247	20.74	2	11.95	0.00*
โรงเรียนสตรี	247	22.85	755		
โรงเรียนสหศึกษา	264	19.33			
รวม	758		757		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย